

barstvu. Da se da s tem kaj doseči, to kažejo dejstva. Knezu Schwarzenbergu n. pr. nesejo ribniki dosti več čistega dobička na ha — s številkami žalibog radi tajnosti ne morem služiti — kakor če bi dotično zemljo uporabil v kake druge gospodarske namene.

Po njegovih cenah se pa ravna tudi cena rib cele Evrope. 100 kg neosnaženih živih karpov prodaja na velike kupce po 74—78 gld.; pri malih karpkih (pod 2 kg) je cena za 4 gld nižja pri 100 kg.

V najnovjšem času močno priporočajo na ribnikih rediti race. To je gotovo jako dobro in koristno, seveda moramo paziti, da nam race ne zaidejo v ribnike, kjer imamo ikre in mlade ribice.

Jos. Zidanšek.

Bolniško društvo za slovanske akademike v Gradcu.

Z nekim neprijetnim čutom se vračajo letos slovanski sosebno slovenski dijaki v domovino. Bojijo se, da jim bo začeti s prihodnjim zimskim tečajem že itak siromašno življenje v tujem vseučiliškem mestu še bolj otežkočeno, da ostanejo sosebno v slučaju bolezni osamljeni in zapuščeni, kajti oni zavod, ki priskoči slov. dijaku na pomoč v skrajni sili, ki ga podpira in neguje, kadar se mu približa največja sovražnica — bolezen, propada ter bo v prihodnjem letu ustavil svoje humanitarno delovanje — ker mu manjka podpor. „Bolniško društvo za slovanske visokošolce v Gradcu“ se je ustanovilo v začetku z. t. 1896/97 z namenom, da preskrbuje svojim članom v slučaju bolezni brezplačno zdravnika, zdravila in po potrebi bolniško oskrb, siromašnim dijakom v slučaju smrti tudi brezplačen dostojen pogreb. To nalogo je „bolniško društvo“ zvesto izvrševalo. Dobilo si je najmenitnejših medicinskih strokovnjakov, ki večinoma opravljajo brezplačno službo društvenih zdravnikov, sklenilo je pogodbo z lekarnami, ter pridobilo olajšav na „splošni bolnici“. Na stotine slovanskih dijakov je že vzivalo udobnost, katere nudi „bolniško društvo“ svojim članom, marsikateremu je ohranilo zdravje ter ga obvarovalo bednega bolanega življenja in nekaterim nesrečnim je tudi pripravilo dostojno zadnjo posteljo v tuji zemlji. — Ni se torej čuditi, da je izdalo „boln. društvo“, ki šteje med svojimi člani dobrih 50 % Slovencev v osmih letih svojega obstanka skoraj 8500 K. v svoje namene; vsota, katera vsako leto neprimerno raste, tako, da je „bolniško društvo“ letos

n. pr. plačalo samih bolnišničnih stroškov okoli 900 K — in približno ravnatoko veliko svote v lekarnah. Rastočim izdajam pa ne odgovarjajo podpore. V prvih letih svojega obstanka je društvo prejelo precej podpor, različni dobrotniki, predvsem slovenske posojilnice, so mu pomagali pripraviti kapital — a te podpore so z malimi častnimi izjemami izostale in danes je društvo navezano na članarino svojih 120 članov (po 3 K na semester) in pa na pičlo glavnico, ki se je baš letos tako skrčila, da bo preostalo začetkom prihodnjega leta borih 600—700 K, s katero svoto pa društvo nikakor ne more naprej slovati.

Zato se obračajo slovenski akademiki v Gradcu do svojih prijateljev in dobrotnikov, obračajo se do vseh onih, ki so nekdanj kot člani „bolniškega društva“ uživali njega udobnost in dobrote z nujno prošnjo, da z denarnimi prispevki rešijo ta velepomembni zavod propada ter mu opomorejo, da lahko naprej deluje v prospeh in blagor slovenskega dijaštva v Gradcu.

V imenu slovenskih graških akademikov: phil. Albert Kramer, phil. Fr. Kotnik, Trbovlje, Guštanj (Koroško).

Opomba uredništva: Naše uredništvo drage volje sprejema darove v prid bolniškemu društvu za slovanske akademike v Gradcu. Priporočamo stvar najtopleje, ker se gre za našo slovensko akademično mladino.

Dopisi.

Sv. Ilj v Slov. gor. Naši posilinemški „soobčani“ v svoji nemški strasti postajajo vedno bolj smešni. Zdaj nam že več ne privoščijo jedi in pijače. Strašno jim kruli po praznih želodecih, če vidijo Slovence pri jedi. Najgršo nesnago mečejo po vrlih slovenskih rodoljubih. Saj pa tudi nismo ravno tako trdosrčni in privoščili bi jim, da bi vsaj enkrat dobili dobro pečenko. Toda ti ljudje sploh niso za olikano družbo; še najnižji hlapec se jih sramuje, ker on govori, se obnaša in piše veliko dostojnejše, kakor ti ljudje po svojih časnikarskih cumjah, ki jih pošten človek ne vzame v roke. Le to je dobro, da se za njihove čenčarije nihče ne zmeni. In to jih strašno jezi — mi pa se na njihov račun imenitno zabavamo! — In kdo so ti kričači, ki s tako grdimi prismođarjami hočejo svoje zveste podprednike in celi svet voditi za nos? To so tisti, ki živijo med slovenskim ljudstvom, ki

se živijo od žuljev slovenskega kmeta in delavca, tisti ki si napolnjujejo žep s slovenskim denarjem. Kako ljubeznivo ti gleda kmeta, ko mu našteva na roko denar — za hrbtom ga pa preklinja in ga ima za največjega osla... Ali niso to volkovi v ovčjih oblačilih?! Le napišite zopet strupene članke — a mi vas vprašamo, kje je vaš moški značaj? Ali se vaše „peklensko“ delo strinja s častjo moža, ki naj očitno dela za občni blagor ljudstva?! Tiste vedno blatite in zasramujete, ki vas živijo — sramujete se jih v vaši „nobel“ — nemški družbi. Bodite vendar značajni, bodite dosledni nobeden naj ne vzame iz slovenske roke več nobenega denarja, napodite iz svoje mučilnice vse slovenske otroke, zapustite slovenske službe — in če ste možje, ki hočete, da se vas upošteva v pošteni družbi, morate to storiti — in kaj bo potem? O potem bo pač strašen „krah“ v vaših žepih, še hujša praznoba v vaših želodecih in do dobra se bote prepričali, da pri nas brez Slovencev ne morete živeti. Poštenjake in značaje znamo ceniti in spoštovati — grdo, črno nehvaležnost bomo pa tudi znali razkrinkati pred ljudstvom, in posledice gotovo marsikomu ne bodo ljube... Iz Moškanjc. (Ogenj. — Uboj.)

Uboj. — Uboj. V nedeljo, dne 23. t. m. je pogorelo tukaj troje gospodarskih poslopij, in sicer dvoje popolnoma, pri tretjem pa je ostal prvi, z opeko krit del. Ker je bil požar takoj po popoldanski službi božji, in je bila ta dan slavitev farne patroninje sv. Marjete, ljudje večinoma niso bili doma, ampak so se še le vračali iz cerkve.

Tako se je ogenj bliskoma razširil po prvem poslopiju, a kmalu nato je gorelo tudi pri obeh sosedih. Da se požar ni širil še dalje, je zasluga predvsem slavne dornovske požarne brambe, ki sestoji večinoma s samih krepkih slovenskih kmetijskih fantov in mož. A tudi dva gospoda orožnika kakor tudi vaščani in nekaj drugih ljudij je delalo takorekoč z nadčloveško močjo. Nevarnost je bila tem večja, ker sestoji vas iz večinoma s slamo kritih poslopij. Ubogi pogoreleci trpe veliko škodo. Zgoreli niso samo ravno pospravljeni poljski pridelki, ampak tudi vsa krma in večina orodja, a najrevnejšemu tudi vse svinje in edina krava. Škoda je tem večja, ker so si vsi trije posestniki še komaj s svojo marljivostjo uredili pred kratkim svoja domovja in ker so z zavarovalnino zaostali vsled pomanjkanja dohodkov. Ko se bo kateri izmed nesrečnih oglasil za pomoč posebno pri vas, cenj. kmetijski bralci „Slov. Gosp.“ v tem okraju, prosimo vas, naj najde odprto in darežljivo bratovsko roko, saj vi razumete najbolje, kako huda in bridka skušnjava je to, posebno ako živi človek tako

nosil tri leta puške na tej rami, nisem bil zastoj največji v našem polku, primarna!

Doli na cesti sva videla Matevža, ki je ravno prišel iz neke hiše in se oziral po naju; bil je videti bolj čil in svež, ker je par latvic kislega mleka svedel. Miha je zažvižgal na prste in to je bilo njemu znamenje, kam naj se obrne, da naju najde.

Čez četr ure je prikolebal po bregu. S poželjivimi očmi je gledal v skledo, v kateri je bilo še par celih štrukljev, ki so se nama vkljub vsej svoji dobroti ustavili.

„O, o, kje pa sta to dobila?“

„Tam-le doli, Judeževa Mica nama je dala, ker sva ji pomagale voz sena pod streho spraviti. Glej, dobro je, če človek kaj pomaga; ampak skledo morava prinesiti nazaj, to nama je strogo zabicala.“

„Ali jo boš nesel ti, Stevo?“ je vprašal Matevž proti meni obrnjen.

„Jaz je ne bom nesel!“

„E, kaj bi tisto! Če mi dasta tebe štruklje, pa jo nesem jaz“, tako je slednjič na najino veselje odgovoril Matevž.

Kakor sneg v peči, tako hitro so se tajali štruklji, ko jih je vzel Matevž v roke. Predno je minula minuta, jih je že pospravil, potem pa se odpravil s skledo proti Judeževini. „He, kako sta ta dva lena!“ si je mislil med potom, „a jaz pa za tako mastne štruklje

še vedno rad nesem skledo. Čakaj, sedaj bom pa še Mico prosil za kak grizlje. O, Zbadarjev Matevž je pameten in sila premeten človek! Ha, ha!“

Tisti čas pa so se godile v hiši čudne reči. Mica je tarnala: „O mamka božja, tatovi, tatovi!“ Janko se je jezil na Mico in na lumpa; hlapec Luka pa je stiskal pesti in zatrljeval, da bo naklestil lopova, ki je odnesel štruklje. Ko je bila razburjenost največja, tedaj je vstopil Matevž s skledo —

„Mama Judeževa, skledo sem pri— —“

„Oj, ti tat ti ciganski, sedaj nam ne uideš!“

Predno se Matevž zave, so že padali krepki udarci Lukovi po širokih plečih Matevževih.

„Jaz ti bom pomagal štruklje krasti!“

„Jaz, jaz ni—sem“, je jecljal Matevž.

„Lej ga nesramneža, sedaj pa še laže!“

„Ja—jaz nič ne vem. Jaz sem samo skledo nazaj prinesel.“

„Samo skledo, samo; a kje so štruklji?“

Matevž je videl, da jo je skupil, zato se je hitro obrnil in jo mislil odkuriti. Toda duri so bile zaklenjene.

„Aha, bi rad pete odnesel; o, preje ne greš, da se ne zmenimo o vsebini sklede. Sicer pa bom poklical orožnika“, tako se je glasil sklep Jankota.

„Oh, čakajte ljudje božji, da vam povem.“

„Ha, povem, boš že orožniku povedal, kar te bo vprašal, mrha debela!“ in ga je zopet krepko pritisnil Luka.

„Ti, Luka, stopi po orožnika!“ Luka je poiskal široki slamnik, ki mu je med pretepanjem padal pod mizo, oblekel jopič in mislil oditi.

„Samo po orožnika ne!“ je vpil debeluh; „saj vse rad plačam, kolikor zabtevate. Samo po orožnika nikar!“

Ko je Janko čul, da hoče Matevž plačati, se je potolažil. „No, pa pusti Luka; saj itak nimaš časa v trg iti — plačal bo, pa bo.“

Kaj je bilo Matevžu za novce, ki jih je dal za štruklje, saj bi dal ne vem kaj, da se je le rešil iz nevarnega položaja.

Midva z Miho sva pa med pretepom ležala v leščevju in se smejala, da bi kmalu popokala. „Prav mu je, dvakrat sem jaz plačal zanj kosilo, torej se mu ni krivica zgodila, če je enkrat on za naju plačal“, pravi Miha.

Ko je Matevž prišel iz hiše, je Miha zopet zažvižgal, a sedaj se Matevž ni odzval vabilu, ampak je gori izza voglov srdito pokazal svojo pest. Od tedaj ga nisva več videla.

Potovala sva sedaj sama, doživela še marsikako čudno in videla še marsikaj lepega; a o tem drugokrat.